

Handläggare: Henrik Hannebo
Tel: 010-575 70 16
E-post: henrik.hannebo@val.se

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Valmyndighetens remissvar på delbetänkandet Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)

Finansdepartementets Dnr Fi2016/02568/K

Sammanlagning av länsstyrelser

Valmyndigheten är nationell valmyndighet, länsstyrelserna regionala och kommunernas valnämnder är lokala valmyndigheter. Länsstyrelserna ansvarar för t.ex. slutlig rösträkning, fastställande av valresultat, valsedelsbeställningar, beslut om valdistrikt, beslut om fasta valkretsmandat, utbildning av kommunernas valnämnder samt efterträdarval när en ledamot eller en ersättare avgår efter valet. Länsstyrelserna utgör alltså nyckelaktörer vid allmänna val.

Valmyndigheten gör bedömningen att större länsstyrelser på sikt kan bidra till ökad professionalisering och en resursstarkare valverksamhet inom länsstyrelserna, med minskad sårbarhet och stabilare kompetensförsörjning som följd. Valmyndigheten noterar dock att den föreslagna tidpunkten för sammanslagningen infaller vid ett sådant valår då länsstyrelsernas arbetsbelastning inför de kommande valen kommer att vara särskilt hög.

För att Valmyndigheten ska kunna fastställa valresultatet för riksdagsvalet krävs att samtliga länsstyrelser har räknat klart rösterna till det valet och godkänt sina protokoll. Vid valet 2014 fastställdes valresultatet lördagen den 20 september och den nyvalda riksdagen samlades den 29 september. Mellan dessa datum skulle samtliga valda riksdagsledamöter få sina bevis och bli kallade till upprop.

Ju längre tid sammanräkningen tar, desto senare kommer Valmyndigheten att kunna fastställa valresultatet till riksdagen.

Den slutliga rösträkningen påbörjas hos länsstyrelserna redan på måndagen efter valdagen. Dock kan räkningen inte avslutas förrän valnämnderna genomfört sin preliminära rösträkning av sådana förtidsröster som inte kunnat levereras till vallokalerna under valdagen. Denna preliminära rösträkning kommer från och med valen 2018 att kunna pågå både under onsdagen och torsdagen efter valdagen. Detta betyder att länsstyrelserna kan behöva vänta ytterligare en dag på de röster som räknas vid valnämndens preliminära rösträkning.

De föreslagna länen är till ytan avsevärt mycket större än dagens län, särskilt det föreslagna "Norrlands län". Beroende på var länsstyrelsen lokaliseras kan detta medföra att det slutliga valresultatet i dessa län senareläggs ytterligare i jämförelse med dagens situation. Detta beror på att samtliga röster ska transporteras från valnämndernas preliminära rösträkning i respektive kommun till länsstyrelsens slutliga rösträkning.

En längre transportsträcka medför att länsstyrelserna kan påbörja den slutliga rösträkningen senare, med konsekvensen att valresultatet förskjuts med motsvarande tid. Även om detta innebär en tidsförskjutning i timmar, inte dagar, kan konstateras att sammanläggningar alltså ytterligare förskjuter tidpunkten för när länsstyrelserna har samtliga röster tillhanda och kan avsluta sin rösträkning.

Sammanlagning av landsting

Nya landsting innebär nya valområden, vilket kommer att medföra ett antal extraordinära arbetsinsatser för Valmyndigheten. Valmyndigheten måste fram till dess nya landstingsgränser börjar gälla arbeta med två parallella länsstrukturer samtidigt, en där det genomförs val och en där det inte genomförs val. Rösträtten avgörs nämligen av var en röstberättigad person är folkbokförd 30 dagar innan valdagen. Samtliga personer kommer då att vara folkbokförda i den gamla länsstrukturen, medan rösträtt ska ges i den nya länsstrukturen. Översättningar mellan de två strukturerna måste kunna göras utan kvalitetsförluster. Valmyndighetens extra arbetsinsats bedöms sammantaget uppgå till 200 – 300 arbetstimmar.

Införandet av nya landsting kommer även att kräva anpassning av material och utbildning, samt extra informationsinsatser från Valmyndighetens sida. Den extra arbetsinsatsen inom utbildning och information bedöms sammantaget uppgå till 400 arbetstimmar. Till detta kommer kostnader för externa leverantörer av tjänster, såsom t.ex. formgivning, tryckning och distribution.

När det gäller eventuell indelning i landstingsvalkretsar i de nya landstingen vill Valmyndigheten understryka vikten av att följa den tidplan som stipuleras i 4 kap. 13 och 15 §§ vallagen. Att vissa beslut fattas enligt en annan tidplan gör att ett antal arbetsmoment i valprocessen måste göras flera gånger, vilket kan påverka kvaliteten i valens genomförande och försena arbetet eftersom alla moment är beroende av varandra.

Ikraftträdande

Valmyndigheten kan se fördelarna med att låta ändringarna av länsindelningen träda i kraft året innan ändringarna av landstingen. Valmyndigheten vill emellertid framhålla att det från rent valadministrativ synpunkt knappast är optimalt att det sker stora, genomgripande förändringar i valadministrationens organisation inför valåret 2018 eftersom ett antal betydelsefulla reformer i vallagstiftningen då ska tillämpas för första gången och där länsstyrelserna i högsta grad är involverade. Det gäller t.ex. förhandsanmälan av partier och hantering av samtycken.

Under alla förhållanden bedömer Valmyndigheten att det föreslagna ikraftträdandet innebär att det behövs ett auktoritativt besked om läns-, länsstyrelse- och

landstingsindelningen senast den 30 november 2017 för att valen 2018 ska kunna genomföras på ett optimalt sätt.

Ärendet är avgjort av Valmyndighetens ordförande Henrik Jermsten, ledamöterna Margareta Bergström, Maritta Soininen och Thomas Bull samt ersättarna Ann-Cathrine Jungar, Erik Nymansson och Sven Oskarsson.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit Kristina Lemon, Madeleine Kanold, Johan Särnquist och Kerstin Andersson, samt Henrik Hannebo som föredragit ärendet.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Henrik Jermsten'.

Henrik Jermsten

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Henrik Hannebo'.

Henrik Hannebo